

www.e-rara.ch

**Enchiridion botanicum exhibens classes et ordines plantarum accedit
nomenclator generum et officinalium vel usualium indicatio**

Endlicher, Stephan Ladislaus

Lipsiae, 1841

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 26377

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-64117>

Classis XXXVI. Tubiflorae.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

E Borraginearum olim a medicis adhibitarum numero una hodie in officinis remanet, *Symphyti officinalis* Linn., plantae in pratis humidis et pomariis totius Europae vulgaris, radix (Radix Symphyti s. Cosolidae majoris), mucro copioso, admixto acido mimotannico, foeta, leniter cum aliqua dulcedine adstringens, olim etiam inter ossium fractorum et herniarum fomenta (unde vulgo *Beinwurz*, *Beinwell*) adhibita. Foliorum et florum usus exoletus est. Ex officinalibus hodie sepositis *Borrigo officinalis* Linn. (Boretsch, Herba et flores Borraginis Offic.), *Cynoglossum officinale* Linn. (Radix et Herba Cynoglossi Offic.), *Anchusa officinalis* Linn. et *Anchusa paniculata* Ait. (Buglossum officinale Lam., Radix, herba et flores Buglossi v. Linguae bovis), *Pulmonaria officinalis* Linn. (Herba et radix Pulmonariae maculosae), *Lithospermum officinale* Linn. (Semen Milii Solis v. Lithospermi) et *Echium vulgare* Linn. (Radix, herba et semen Echii s. Viperini v. Buglossi agrestis) nominandae sunt. *Echii rubri* Jacq. radix alexipharmaca. *Borraginis* succus odore cucumerino, sapore salso excellit, herba junior aceto condita quibusdam in deliciis est. *Cynoglossi officinalis* Linn. folia nauseoso-mucosa, amariuscula, oleo pingui graveolenti foeta, a nonnullis narcotica putantur. *Anchusae tinctoriae* L. radix (radix Alkannaes spuriae, *Orcanette*) majorem substantiae resinosaes, rubro-colorantis (*Pseud-alcanninae*) copiam, cujus in plerisque contribulibus vestigia reperiuntur, continet.

Heliotropii europaei Linn. (Herba Verrucariae s. herba Caneri) folia amaricantia, salsa veteribus in curandis ulceribus et in tollendis verrucis commendata. *Heliotropii peruviani* Linn. (vulgo Vanillienkraut), plantae in hortis frequentissime cultae, flores suavissimo odore commendantur. *Tiaridii* species plures tum in Asia, tum in America calida crescentes, maturandis tumoribus languidis et sanandis impetiginibus inserviunt. *Ehretiarum* quarundam drupae baccatae edules. *Ehretiae burifoliae* Roxb. radix ab Indis inter cachexiarum et syphilidis inveteratae remedia numeratur.

Townesfortia umbellata Humb. Mexicani adversus ulcera et febrim utuntur.

Classis XXXVI. Tubiflorae.

Herbae, frutices v. arbores, succo in plerisque aqueo; *foliis* alternis, rarius oppositis, integris, lobatis, pedatifidis v. pinnatifidis, exstipulatis, *calyce* libero, *corolla* receptaculo inserta, regulari, *staminibus* corollae tubo impositis, ejusdem lobis numero aequalibus et alternis, *germine* di-tri-pentamero, *gemma* saepissime indefinitis, erectis v. horizontalibus, anatropis seu amphitropis, *fructu* capsulari v. baccato, *embryone* intra albumen recto v. saepius curvato.

Ordo CXLIV. Convolvulaceae.

Herbae, suffrutices v. frutices, caule in plerisque volubili, rarius erecto, in paucis arboreo, succo lacteo v. rarius aqueo. *Folia* alterna, sessilia v. petiolata, circumscriptione plerumque cordata, integra v. palmatiloba aut palmatisecta, rarius pinnatifida, margine semper integerrima, exstipulata. *Flores* perfecti, regu-

lares, in pedicellis axillaribus v. terminalibus, simplicibus sive trichotomis, pedicellis saepissime bibracteolatis, bracteolis nonnunquam calyci admotis, post anthesim crescentibus. *Calyx* pentaphyllus, foliolis aequalibus v. inaequalibus, uni-bi-triseriatis, persistentibus, saepe etiam demum crescentibus, rarissime in tubum quinquefidum coalitis. *Corolla* receptaculo inserta, gamopetala, campanulata, infundibuliformis v. interdum hypocraterimorpha, limbo quinquefido, plano aut plerumque quinqueplicato, subintegerrimo, aestivatione contorto, rarius imbricato, saepe demum involuto. *Stamina* 5, imo corollae tubo inserta, ejusdem lobis alterna, exserta v. inclusa, *filamenta* interdum inaequilonga, basi saepissime ampliata et villosa, nonnunquam in fornicem dilatata, apice filiformia, *antherae* introrsae, biloculares, erectae v. rarius incumbentes, longitudinaliter dehiscentes, desfloratae nonnunquam spirales. *Germen* interdum basi annulo carnoso cinctum, nunc gamocarpum, carpophyllis duobus, rarius tribus v. quatuor valvatis connatis, marginibus dissepimenta e columna centrali formata contingentibus bi-tri-quadriloculare, v. columna centrali incompleta aut plane evanida uniloculare; nunc apocarpum, carpidiis unilocularibus duobus distinctis, v. quatuor per paria connatis. *Gemmulae* in loculis solitariae v. geminae collaterales, in germine uniloculari quaternae, e columna centralis basi erectae, extrorsum anatropae, secundinae marginibus induplicatis. *Stylus* in germine apocarpio basilari-centralis, in gamocarpio terminalis, indivisus, bifidus v. bipartitus, rarius duplex. *Stigma* simplex v. globosum, in stylo indiviso saepissime bilobum, rarissime plurilobum. *Capsula* uni-quadrilocularis, valvata, valvis columnam septantem, basi seminiferam nudantibus, nunc evalvis, epicarpio transversim soluto v. baccato, haud secedente. *Semina* gemmulis saepe pauciora, erecta, dorso plus minus convexa, integumento coriaceo v. membranaceo, saepe villosa. *Embryo* albumine parco, mucilaginosa inclusus, plus minus curvatus; *cotyledonibus* foliaceis, conduplicato-corrugatis, *radicula* hilo proxima, infera.

Subordo I. Dichondreae. *Germen* apocarpum.

GENERA.

3788. *Dichondra* Forst.

Steripha Banks et Sol.
Demidoffia Gmel.

3789. *Falkia* Linn. fl.

Subordo II. Convolvuleae. *Germen* gamocarpum.

GENERA.

3790. *Wilsonia* R. Br.

3791. *Evolvulus* Linn.

Cladostyles Humb. et Bonpl.

Stylismus Raf.

Meriana Flor. Flum.

3792. *Cressa* Linn.

3793. *Breweria* R. Br.

Seddera Steud. et Hochst.

3794. *Dufourea* Kunth.

Prevostea Chois.

Dethardingia Nees et Mart.

Reinwardtia Spreng.

Calycolobus Willd.

3795. *Bonamia Thouars.*
 3796. *Neuropeltis Wall.*
 3797. *Porana Burm.*
 a. *Dinetus Sweet.*
 b. *Euporana Endl.*
 3798. *Duperreya Gaudich.*
 3799. *Palmia Endl.*
 Hewittia Wight.
 Shuteria Chois.
 Skinneria Chois.
 3800. *Polymeria Linn.*
 3801. *Calystegia R. Br.*
 3802. *Aniseia Chois.*
 ? *Bombycospermum Presl.*
 3803. *Convolvulus Linn.*
 a. *Convolvulus Chois.*
 1b. *Elythrostamna Boj.*
 c. *Jacquemontia Chois.*
 d. *Ipomaea Jacq.*
 e. *Exogonium Chois.*
 3804. *Lepistemon Blum.*
 3805. *Calonyction Chois.*
 Bona nox Raf.
 3806. *Quamoclit Tournef.*
 Calboa Cav.
 Macrostema Pers.
 Exogonium Moc. et Sess.
 Mina Llav. et Lex.
 Morena Llav. et Lex.
 ? *Leptocallis Don.*
 3807. *Batatas Chois.*
 Operculina Manso.
 3808. *Pharbitis Chois.*
 Convolvuloides Mönch.
 3809. *Rivea Chois.*
 3810. *Argyrea Lour.*
 Lettsomia Roxb.
 a. *Samudra Endl.*
 b. *Euargyrea Endl.*
 3811. *Blinkworthia Chois.*
 3812. *Humbertia Commers.*
 Thouinia Smith.
 Smithia Gmel.
 Endrachium Juss.
 Endrach Flacourt.
 3813. *Moorcroftia Chois.*
 3814. *Maripa Aubl.*
 — *Merremia Dennst.*

Affinitas. Ordinis admodum naturalis diagnosis a reliquis Tubifloris posita est in corollae aestivatione plicata, germinis fabrica, seminum numero et situ, albuminis et embryonis indole, nec non in ipsa specierum scandentium facie, quibus notis in plerisque succi qualitas lactea accedit. Proxima est cum Polemoniaceis inter Tubifloras reliquas necessitudo, quae tamen facie, fructus dehiscencia loculicida, et albumine carnosio facillime distinguuntur; major est Convolvulacearum erectarum cum Solanaceis quibusdam similitudo, a quibus germinis et fructus conformatione, et embryone intra albumen copiosum et duriusculum incluso abunde differunt. Accedunt inde mediantibus generibus apocarpis ad Nuculiferas, inter quas Cordiaceae, embryone inverso, exalbuminoso, cotyledonibus carnosis, longitudinaliter plicatis distinctissimis proxime affines sunt.

Geographia. Maximo numero in calida orbis plagis, sub ipso aequatore, locis imprimis depressis, nec longe a maris littore remotis nascentes, versus polos sensim rarescunt, ita ut sub nostro coelo rarae, e frigidis omnino exulent. Paulo major est specierum in Americae littore atlantico frequentia, minor in universum specierum cis cancrum quam trans capricornum numerus. Nonnullae late per littora, quaedam etiam in continentibus diffusae.

Qualitates et usus. Convolvulacearum virtus a substantiis rostratis drastice purgantibus pendet, quam pleraeque liquatam succo lacteo vehunt, imprimis in tuberoso nonnullarum specierum rhizomate copiosam. *Convolvulus mexicanus*, *Convolvulus (Ipomaea) Jalapa* Linn. et *Convolvulus (Ipomaea) Schiedeana* Zucc. (*Ipomaea Purga* Wender.) inter has eminent, quarum tubera pyriformia, integra v. in frusta dissecta, *Radicis Gialapae* v. *Jalapae* seu *Mechoacannae* titulo, nomine a Mexicanorum emporiis Xalapa et Mechoacan mutuato, in officinis sunt, ante trecentos annos a Monachis St. Francisci, Cortesii comitibus, *Rhabbarbari indici* vocabulo primum in Europam advectae. Variarum pharmaci drastici inter merces species, diversis matribus genitae; *Jalapam tuberosam* v. *ponderosam* s. *Mechoacannam nigram* e *Convolvulo Schiedeano* Zucc., *Mechoacannam mexicanam veram* s. *griseam* e *Convolvulo Jalapa* Linn., *Jalapam fusiformem*, aliis *levem* quibusdam *novam* dictam (*Purga macho Mexic.*) e *Convolvulo orizabensi* Pellet. derivariasserunt. *Mechoacannam albam* e *Convolvulo Iticucu* Gmel., *Jalapam ochroleucam* s. *brasilianam* e *Convolvulo operculato* Gomez. (*Batata de Purga*) speciebus brasiliensibus colligunt. *Convolvulus Turpethum* Linn. in India orientali indigenus, radicem *Turpethi*

praebet, medicinam purgantem, ob vile Jalapae pretium rari hodie usus. *Convolvuli* mediterraneo-orientales, *Convolvulus Scammonia* Linn., *Convolvulus sagittaeifolius* Sibth. et cetera, incisa cultro radice fusiformi-cylindrica succum resinosum secernunt, qui sensim indurascens, *Gummi-resinae Scammonii* nomine venit, et ab antiquissimis temporibus ob virtutem drasticam a medicis adhibetur. *Scammonio halepensi* primas pharmacologi tribuunt, *smyrnaeo* et *antiocheno* secundas, illud saepe *Secamones Alpini* R. et Sch., plantae *Asclepiadeae*, succo contaminatum esse solet, *gallicum* s. *monspeiense* et *Cynancho mopseliense* Linn. obtineri diximus. *Convolvuli operculati* Gomez. fecula leniter purgans (*Gomma da Batata*) nuper e Brasilia in Europam advecta. Plures praeter has Americani habent *Convolvuli* species, radicibus purgantibus salutare, *Convolvuli macrocarpi* Linn., *Convolvuli cathartici* Poir., *Convolvuli macrorrhizi* Linn. et *Convolvuli acetosaeifolii* Vahl. frequens in Antillis usus, Peruviani *Convolvulo Papiru* Ruiz et Pav. et *Convolvulo trilobo* Ruiz et Pav., Boreali-americanis *Convolvulo pandurato* (Mechameck) utuntur. *Convolvuli arenensis* Linn. et *Calystegiae sepium* R. Br. plantarum nostratium herba amara, cathartica; usus exoletus est. Etiam *Calystegiae Soldanella* Linn. (*Herbae Brassicae marinae* s. *Soldanellae*) succus lacteus amarus, acris, subsalsus, olim inter remedia purgantia admissus. *Batatas* generis americani species plures tubera gignunt radicalia, amylo plena, resinae expertia, plurimi in regionibus calidioribus, instar tuberum Solani, inter esculenta usus. *Batatas* cultura inter tropicos totius orbis exercetur, nec infrequentes illorum in Lusitania et Hispania agri, rarius in Gallia mediterranea et Italia seruntur. *Cressae creticae* Linn., herbae mediterraneae, sapor salsus, leniter adstringens, virtus diuretica. *Convolvulus scoparius* Linn., in insulis Canariis nascens, *Ligni Rhodii*, oleo aethereo et resina foeti, speciem largitur.

Convolvulaceis affines.

***Erycibeae.** *Erycibe* fruticum scandentium genus est in India orientali indigenum, Convolvulaceis acete affine, *corollae* infundibuliformis quinquefidae lobis bipartitis, *germine* uniloculari, *gemmulis* tribus v. quatuor erectis foeto, *stigmatibus* sessili, radiatim quinquelobo, et bacca monosperma anomalum, *embryone* carnosum, mucilaginoso-albuminoso, *cotyledonibus* contortuplicatis et *radicula* infera summam cum Convolvulaceis affinitatem demonstrante.

GENUS UNICUM.

3815. *Erycibe Roxb.*
Erimatalia Röm. et Sch.
Catonia Vahl.

***Cuscutae.** *Herbae* in regionibus temperatis et calidioribus totius orbis obviae, aphyllae, volubiles, haustellis sutoriiis in aliis plantis herbaceis parasiticae, *floribus* aggregatis, subcapitatis v. spicatis, *calyce* quinque- v. rarius quadrifido, *corolla* receptaculo inserta, globoso-urceolata, intus nuda v. squamulis staminibus interjectis stipata, limbo quadri-quinquefido, marcescente, *staminibus* quatuor v. quinque, medio corollae tubo insertis, inclusis, *germine* biloculari, *gemmulis* intra loculos geminis, collateralibus, erectis; *stilo* simplici v. bifido, *stigmatibus* acutis v. capitatis, *capsula* biloculari, circumscissa, *seminibus* geminis, collateralibus, erectis, *embryone* filiformi, indiviso, circa albumen carnosum spiraliter convoluto, extremitate radicali incrassata, infera.

GENUS UNICUM.

3816. *Cuscuta Tournef.*
Cassuta Gray.
Grammica Lour.

Observatio. Cuscutarum herba acris, olim inter remedia purgantia adhibita. Herba Epithymi cretici (*Cuscuta Epithymum* Smith.) in Thymo aliisque plantis aromaticis parasitica, magni apud Hippocraticos nominis. Americanarum specierum quaedam inter remedia diuretica et vulneraria laus est.

* **Nolanaceae.** Dubiae affinitatis plantae, herbaceae v. suffruticosae, prostratae, subsucculentae, Convolvuli facie, in America tropica nascuntur. *Folia* habent alterna, geminata, integra, *flores* solitarie in pedunculis extraxillaribus e *calyce* campanulato, quinquepartito, et e *corolla* receptaculo inserta, infundibuliformi, limbo plicato, quinque-decemlobo componuntur, ejus tubo *stamina* quinque exserta imposita sunt. *Germina* plura, distincta disco carnosio imposita sunt, singula cavitatem unicam v. in loculos sex distinctam offerentia, *gemmae* intra loculos singulos singulis. *Stylus* e floribus centro emergit, *stigmatibus* capitato terminatus. *Drupae* distinctae, carnosae, putamine uni-sexloculari, osseo instructae. *Semina* in loculis solitaria, reniformia, lenticulari-compressa, *embryonem* habent filiformem, albumen carnosum annulatum cingentem, *cotyledonibus* semiteretibus incumbentibus, *radicula* infera instructum.

GENUS UNICUM.

3817. *Nolana* Linn.
Walkeria Ehret.
Zwingeria Hofer.
Teganium Schmidt.
Neodorflia Adans.

Ordo CXLV. Polemoniaceae.

Herbae, rarius *suffrutices* v. *frutices*, succo aqueo; *foliis* alternis, inferioribus nonnunquam oppositis, sessilibus v. petiolatis, simplicibus, indivisis v. pinnatisectis, interdum bi-tripinnatifidis v. nonnunquam palmatilobis, exstipulatis. *Flores* perfecti, regulares v. vix subirregulares, rarius solitarii, plerumque paniculati v. corymbosi, saepe subcapitati, involucrato-bracteati. *Calyx* liber, gamophyllus, quinquefidus, foliolis saepissime nervo medio viridi et marginibus membranaceis, plerumque prismaticus, nonnunquam foliolorum marginibus reduplicatim connatis quinquealatus. *Corolla* receptaculo inserta, infundibuliformi-tubulosa v. subhyppocraterimorpha, limbi quinquepartiti lobis aequalibus v. paullo inaequalibus, planis, patentibus, aestivatione imbricatis. *Stamina* 5, corollae tubo v. fauci inserta, ejusdem lobis alterna, inclusa v. exserta; *filamenta* recta v. nonnunquam ascendentia, interdum inaequilonga, *antherae* incumbentes, biloculares, longitudinaliter dehiscentes. *Germen* liberum, basi disco carnosio, plus minus manifeste cinctum, ovatum v. apice subtrilobum, carpophyllis tribus, medio septo angusto columnae centralis trilobatae angulis exterioribus commissis et marginibus valvatis connatis trilobulare, rarissime carpophyllis quinque et columna quinquelata quinquelobulare. *Gemmae* nunc in loculis solitariae, ex angulo centralis basi erectae, anatropae, nunc plurimae, biseriatae, ascendentim amphitropae. *Stylus* terminalis, simplex; *stigmatibus*

bi- v. rarissime quinquefido, laciniis acutis, patentibus v. revolutis. *Capsula* membranacea v. sublignosa, rarius subcarnosa, tri- v. rarissime quinquelocularis, interdum abortu uni-bilocularis, loculicide tri-quinquevalvis, valvis medio septo angusto, interdum fere obsoleto, a columnae seminiferae angulis plus minus complete soluto instructis, eandem nudantibus, v. basi interdum pertinacius cum ea cohaerentibus, indivisis v. demum septicide bifidis. *Semina* nunc in loculis solitaria, erecta, nunc plura, biseriata, ascendencia, plano-convexa, angulata v. compressa, integumento spongioso, humectato mucilaginoso, in nonnullis fibris spiralibus scatente, in aliis undique v. superne in alam membranaceam producto, hilo basilari v. ventrali. *Embryo* in axi albuminis carnosus, ejusdem longitudine; *cotyledonibus* foliaceis, *radicula* teretiuscula, brevi v. elongata.

GENERA.

3818. <i>Caldasia</i> Willd.	g. <i>Eugilia</i> Benth.
<i>Bonplandia</i> Cav.	h. <i>Navarretia</i> Ruiz et Pav.
3819. <i>Phlox</i> Linn.	<i>Aegochloa</i> Benth.
? <i>Dupratia</i> Raf.	? <i>Courtoisia</i> Reichenb.
3820. <i>Collomia</i> Nutt.	3822. <i>Polemonium</i> Tournef.
3821. <i>Gillia</i> Ruiz et Pav.	3823. <i>Hoitzia</i> Juss.
a. <i>Collomioides</i> Endl.	<i>Loeselia</i> Linn.
<i>Hügelia</i> Benth.	<i>Royena</i> Houst.
<i>Aelwitschia</i> Reichenb.	3824. <i>Cantua</i> Juss.
b. <i>Linanthus</i> Benth.	<i>Periphragmos</i> Ruiz et Pav.
c. <i>Leptosiphon</i> Benth.	*
<i>Leptodactylon</i> Hook.	3825. <i>Cobaea</i> Cav.
d. <i>Dianthoides</i> Endl.	*
<i>Fenzlia</i> Benth.	3826. <i>Cyananthus</i> Wall.
e. <i>Dactylophyllum</i> Benth.	
f. <i>Ipomopsis</i> L. C. Rich.	
<i>Ipomeria</i> Nutt.	
<i>Brickelia</i> Raf.	

Affinitas. Ordo germine trimero in flore pentamero Convolvulaceis arcte affinis, ab iisdem habitu, corolla et embryone facillime distinguitur. *Cobaea* habitu, foliorum pinnatorum petiolo communi et ovario pentamero anomala, nequaquam tamen reliquarum affinitate removenda. *Cyananthus*, genus non rite cognitum, distincti fortassis ordinis typus.

Geographia. Polemoniaceae in Europa media et Asia borealiore rarissimae, magno numero in America extratropica, boreali et australi habitant, usque ad 54° L. B. excurrentes, imprimis in occidentali Novi Continentis littore frequentes. Nonnullae in Mexicanorum plaga subtropica reperiuntur, regiones tropicas tamen vix intrant. Minor est specierum, pacificum Americae littus accotientium numerus, in atlantico nulla visa. *Cyananthi* in Himalayae jugis habitant.

Qualitates et usus. *Polemonii caerulei* Linn. plantae nostratis herba (Herbae Valerianae graecae Offic.) mucilaginoso, nauseoso-amariuscule. In Sibiria e foliis fomenta parantur, quae in ulceribus syphiliticis curandis utilissima praedicant. Decoctum herbae e remediorum illorum numero, quae Russi adversus caninam rabiem ventitant.

Ordo CXLVI. Hydrophyllae.

Herbae annuae v. perennes, succo aqueo, caule ramisque angulatis; *foliis* alternis v. in ima caulis parte nonnunquam oppo-

sitis, palmati- v. pinnatisectis pinnatifidisve, rarius integris, exstipulatis. *Flores* perfecti, regulares, in racemos v. spicas unilaterales, scorpioideas, simplices v. dichotomas dispositi, rarius in pedunculis axillaribus solitarii. *Calyx* liber, profunde quinquefidus, laciniis aestivatione imbricatis, sinibus saepe reflexo-appendiculatis, persistens, interdum cum fructu crescens. *Corolla* annulo germinis basim cingenti extus inserta, gamopetala, decidua v. rarius persistens, campanulata, subrotata aut rarissime infundibuliformis, tubo intus saepissime squamulis lingularibus, cum staminibus alternantibus, integris v. bifidis aucto, limbi quinquefidi lobis integris, emarginatis v. interdum fimbriatis, aestivatione imbricatis. *Stamina* 5 imo corollae tubo inserta, ejusdem lobis alterna, inclusa v. exserta; *filamentis* filiformibus, liberis, aequalibus, saepe barbatis, aestivatione inflexis, *antheris* introrsis, bilocularibus, medio dorso insertis, versatilibus, longitudinaliter dehiscentibus. *Germe*n liberum, diphyllum, e carpophyllis duobus valvatim connatis, trophospermiis in semisepto, medio carpophyllum dorso adnato anguste linearibus uniloculare, nunc trophospermiis maximis, carnosus, linea dorsali angusta adnatis, caeterum liberis, versus axim porrectis et ibi contiguis pseudo-biloculare. *Gemmulae* nunc in trophospermiis linearibus utrinque solitariae v. ad exteriorem marginem plurimae v. subdefinitae, nunc in interiore trophospermiorum late lamelliformium facie prope marginem geminae, diagonaliter oppositae, illis faciei contiguae alternae, interdum subdefinite plures, amphitropae, micropyle in perispermis vaga, in paucis supera. *Stylus* terminalis, elongatus, apice bifidus, crure singulo *stigmatibus* papilloso, subcapitato terminato. *Capsula* globosa v. compressiuscula, membranacea v. rarius subbaccata, unilocularis v. incomplete bilocularis, valvis medio semisepta, in trophospermia incrassata gerentibus, nunc trophospermiis carnosus, sub maturitate a valvarum pariete solutis, capsulam interiorem simulantibus. *Semina* ad interiorem semiseptorum marginem nunc utrinque solitaria, v. undique juxta margines subdefinita v. plurima, nunc intra trophospermia capsulaeformia subquaterna, rarius plura, saepius abortu solitaria, angulato-subglobosa v. oblonge trigona; *integumento* crustaceo, areolato, hilo excentrico, in nonnullis subcarnoso. *Embryo* intra albumen cartilagineum, copiosum excentricus v. axilis, rectus, brevissimus v. dimidiam albuminis longitudinem aequans aut raro superans, *cotyledonibus* brevibus, obtusis, *radicula* ab hilo remota, situ vaga v. rarius supera.

GENERA.

3827. <i>Hydrophyllum</i> Tournef.	3829. <i>Nemophila</i> Bart.
Decemium Raf.	3830. <i>Eutoca</i> R. Br.
3828. <i>Ellisia</i> Linn.	Heteryta Raf.
<i>Nyetelaea</i> Scop.	

3831. *Phacella Juss.*
Aldeaea Ruiz et Pav.

Endiplus Raf.
Cosmanthus Nolte.
 3832. *Emmenanthe Benth.*

Affinitas. Hydrophyllaeae Polemoniaceis et Hydroleaceis proxime affines sunt, ab his stylo, gemmularum directione et albuminis indole diversae, ab illis etiam trophospermii conformatione distinguuntur. Longius distant ab Asperifoliis, quibuscum olim confusae, sola inflorescentia et perpaucarum specierum facie illis quodammodo similes.

Geographia. Ordo mere americanus, speciebus in temperatis et frigidis eis cancrum, imprimis in occidentali littore, cum Polemoniaceis copiose crescentibus, inter tropicos et trans capricornum raris, ab oceani arctici littore ad terram Magellani dispersis.

Qualitates et usus. Decocto *Hydrophylli canadensis* Linn. Boreali-americi adversus serpentum morsus utuntur. Idem in erysipelatis specie, e contrectato *Rhois Toxicodendri* frutice orta, salubre praedicant.

Ordo CXLVII. Hydroleaceae.

Herbae annuae v. suffrutescentes, succo aqueo, caule ramisque teretibus, haud articulatis, saepissime pube glandulosa viscidae, interdum pilis prurientibus consitae, rarius glabrae, nonnunquam spinis axillaribus armatae. *Folia* alterna simplicia, integerrima, dentata v. serrata, sessilia sive petiolata, exstipulata. *Flores* perfecti, regulares, in axillis foliorum solitarii v. congesti, v. terminales, corymbosi seu spicas secundas, scorpioides formantes. *Calyx* herbaceus, liber, quinquefidus v. quinquepartitus, laciniis saepe apice spathulato-dilatatis. *Corolla* receptaculo inserta, gamopetala, decidua, infundibuliformis, subcampanulata v. subrotata, limbi quinquefidi lobis per aestivationem imbricatis. *Stamina* 5, corollae tubo inserta, ejusdem laciniis alterna, exserta v. inclusa; *filamentis* filiformi-subulatis, basi aequalibus et saepissime pilosis, nonnunquam inferne fornicato-dilatatis, *antheris* bilocularibus, incumbentibus, longitudinaliter dehiscentibus. *Germen* liberum, diphyllum, biloculare, v. dissepimentis e pariete centripetis, axim haud attingentibus incomplete biloculare, rarius triphyllum, triloculare. *Trophospermia* nunc in quovis loculo solitaria, magna, hemisphaerica, medio dissepimento adnata, nunc gemina, juxta axim contigua v. utrinque ad introflexos septi incompleti margines sita. *Gemmulae* plurimae, horizontales v. pendulae anatropae. *Styli* duo, terminales, distincti; *stigmatibus* truncatis v. depresso-capitatis. *Capsula* bilocularis v. subbilocularis, nunc septifrage bivalvis, valvis dissepimentum trophospermia gestans persistens nudantibus, nunc loculicide dehiscentibus, valvis medio semiseptiferis, septulis utrinque v. ad margines revolutos seminiferis. *Semina* plurima, minima, angulata, integumento laxo membranaceo, striato v. areolato. *Embryo* in axi albuminis carnosus, parci orthotropus; *cotyledonibus* planis, *radicula* conica, hilo proxima, centripeta v. supera.

GENERA.

3833. <i>Hydrolea</i> Linn.	3835. <i>Nama</i> Linn.
<i>Steris</i> Burm.	*
<i>Sagonea</i> Aubl.	3836. <i>Romanzoffia</i> Cham.
<i>Reichelia</i> Schreb.	*
<i>Hydrolia</i> Thouars.	3837. <i>Codon</i> Rozen.
3834. <i>Wigandia</i> Kunth.	

Affinitas. Ordo Polemoniaceis et Hydrophyllis affinis, proxime ad Solanaceas accedit, a quibus stylo duplici et embryone recto imprimis distinguitur. Longius a Convolvulaceis, seminum numero, albuminis et embryonis indole distat. *Romanzoffia* stylo simplici anomala, et *Codon*, genus flore decemero cum germine dimero a reliquis diversum, dubie ordini adscribuntur.

Geographia. Legitima Hydroleacearum genera in America tropica potissimum habitant, in Madagascaria et Asia tropica admodum rara. *Romanzoffia* in America arctica repertae fuerunt. *Codon* in Capite bonae spei nascitur.

Qualitates et usus. Hydrolearum herba amara est. Nihil de usu constat.

Ordo CXLVIII. Solanaceae.

Herbae annuae, perennes v. suffrutescentes, *suffrutices* et *arbores*; succo aqueo, caule ramisque teretibus v. angulatis. *Folia* alterna, sessilia v. petiolata, simplicia, saepe sinuato-dentata, lobata v. pinnatisecta, nunc integerrima, ramea et floralia plerumque geminatim juxtaposita. *Stipulae* nullae v. interdum e gemmae axillaris foliis primariis spuriae. *Flores* perfecti, regulares v. vix irregulares, saepe alares v. extraaxillares, pedicellis ebracteatis. *Calyx* liber, gamophyllus, quinque- rarius quadri- sexfidus v. partitus, persistens aut rarissime supra basim persistentem circumscisse deciduus, plerumque cum fructu plus minus crescens. *Corolla* receptaculo inserta, gamopetala, rotata, campanulata, infundibuliformis v. hypocraterimorpha, limbo quinque- rarius quadri- sexfido, dentato v. partito, laciniis per aestivationem plicatis, v. induplicatim valvatis, rarius simpliciter valvatis. *Stamina* corollae tubo inserta, ejusdem laciniis numero-aequalia et alterna, inclusa v. exserta; *filamentis* filiformibus v. e basi latiore subulatis, interdum inaequilongis, simplicibus v. antice aut utrinque dente auctis, *antheris* introrsis, bilocularibus, erectis sive incumbentibus, interdum conniventibus v. apice inter se connatis, loculis apposis, longitudinaliter dehiscentibus v. poro apicis apertis. *Germen* diphyllum, carpophyllis dextrum et sinistrum ab axi floris latus occupantibus, eorundem marginibus introflexis dissepimentum planum praebentibus biloculare, v. dissepimentis secundariis a primario procedentibus incomplete v. complete quadri- quinqueloculare, rarius carpophyllorum numero per excessum aucto tri- quinqueloculare. *Trophospermia* dissepimento utrinque lato dorso adnata v. linea dorsali inserta, in loculis solitaria, nunc utrinque gemina, parieti plus minus admota et septo secundario

discreta, v. in angulo centrali sita, linearia sive hemisphaerica. *Gemmulae* plurimae, amphitropae. *Stylus* terminalis, simplex; *stigma* indivisum, v. in lobos loculorum numero divisum. *Fructus* capsularis v. baccatus, bi- v. rarius quadri-quinquelocularis. *Capsulae* nunc septicide bivalves, valvis margines introflexos a dissepimento, trophospermia gerente solventibus, trophospermia coadunata nudantibus, rarius eadem discreta, inter margines longius introflexos retinentibus, indivisis v. plus minus bifidis, nunc evalves, infra apicem operculo circumscissae. *Baccae* pulposae v. exsuccae, coriaceae v. membranaceae, epicarpio in membranaceis nonnunquam irregulariter a septis persistentibus secedente. *Semina* plurima, nunc plus minus reniformia, a latere compressa, nunc ovata v. oblonga, a dorso compressa, hilo ventrali, *integumento* in perlisrictis crustaceo, saepe tuberculato, nonnunquam pulpa carpica obducto, rarius membranaceo. *Albumen* carnosum, copiosum. *Embryo* in seminibus a latere compressis intra albumen subperiphericus, arcuatus, hemicyclius v. annularis; *cotyledonibus* semicylindricis, *radicula* ad hilum directa, vaga: in seminibus a dorso compressis axillis, rectus; *cotyledonibus* orbiculatis, subfoliaceis, *radicula* tereti, ab hilo remota, infera.

Subordo I. Curvembryae. *Embryonis* plus minus arcuati cotyledonibus semicylindricae.

TRIBUS I. NICOTIANEAE. *Capsula* bilocularis, loculicide bivalvis.

GENERA.

3838. <i>Fabiana</i> Ruiz et Pav.	<i>Tabacum</i> Reichenb.
3839. <i>Nierembergia</i> Ruiz et Pav.	<i>Tabacina</i> Reichenb.
3840. <i>Petunia</i> Juss.	3842. <i>Lehmannia</i> Spreng.
3841. <i>Nicotiana</i> Tournef.	3843. <i>Nectouxia</i> H. B. K.
<i>Tabacis</i> Mönch.	3844. <i>Laureria</i> Schlecht.
<i>Codylis</i> Raf.	*
<i>Sacranthus</i> Don.	3844. <i>Marckea</i> L. C. Rich.
<i>Nyctagella</i> Reichenb.	<i>Lamarckea</i> Pers.

TRIBUS II. DATUREAE. *Capsula* v. *bacca* incomplete quadrilocularis, dissepimento primario medio v. prope angulum parietalem utrinque trophospermia gerente.

GENERA.

3845. <i>Datura</i> Linn.	c. <i>Dutra</i> Bernh.
<i>Stramonium</i> Tournef.	d. <i>Ceratocaulis</i> Bernh.
a. <i>Bragmansia</i> Pers.	3846. <i>Solandra</i> Swartz.
b. <i>Stramonium</i> Bernh.	<i>Swartzia</i> Gmel.

TRIBUS III. HYOSCYAMEAE. *Capsula* bilocularis, operculo circumscissa.

GENERA.

3847. <i>Hyoscyamus</i> Tournef.	3849. <i>Scopolia</i> Jacq.
<i>Physoclaena</i> G. Don.	<i>Scopolina</i> Schult.
3848. <i>Anisodus</i> Link.	
<i>Whitleya</i> Sweet.	

TRIBUS IV. SOLANAEAE. *Bacca* bi-plurilocularis, trophospermiis centralibus, rarissime capsula evalvis.

GENERA.

3850. <i>Nicandra</i> <i>Adans.</i>	<i>Ceranthera</i> <i>Raf.</i>
<i>Calydermos</i> <i>Ruiz et Pav.</i>	<i>Acquartia</i> <i>Jacq.</i>
<i>Alkekengi</i> <i>Feuill.</i>	<i>Bassowia</i> <i>Aubl.</i>
3851. <i>Physalis</i> <i>Linn.</i>	3856. <i>Lycopersicum</i> <i>Tournef.</i>
<i>Alkekengi</i> <i>Tournef.</i>	<i>Psolanum</i> <i>Neck.</i>
<i>Cacabus</i> <i>Bernh.</i>	3857. <i>Atropa</i> <i>Linn.</i>
<i>Herschelia</i> <i>Bowd.</i>	<i>Belladonna</i> <i>Tournef.</i>
3852. <i>Sarracha</i> <i>Ruiz et Pav.</i>	<i>Busbeckia</i> <i>Mart.</i>
<i>Bellinia</i> <i>Röm. et Schult.</i>	3858. <i>Withania</i> <i>Panz.</i>
<i>Jaltomata</i> <i>Schlecht.</i>	3859. <i>Mandragora</i> <i>Tournef.</i>
3852 ² . <i>Margaranthus</i> <i>Schlecht.</i>	3860. <i>Himeranthus</i> <i>Endl.</i>
3853. <i>Witheringia</i> <i>Herit.</i>	3861. <i>Jaborosa</i> <i>Juss.</i>
<i>Cyathostyles</i> <i>Schött.</i>	3862. <i>Juanulloa</i> <i>Ruiz et Pav.</i>
3854. <i>Capsicum</i> <i>Tournef.</i>	<i>Ulloa</i> <i>Pers.</i>
3855. <i>Solanum</i> <i>Linn.</i>	3863. <i>Lycium</i> <i>Linn.</i>
<i>Melongena</i> <i>Tournef.</i>	<i>a. Eulycium</i> <i>Endl.</i>
<i>Pseudocapsicum</i> <i>Mönch.</i>	<i>b. Lyciobatos</i> <i>Endl.</i>
<i>Dulcamara</i> <i>Mönch.</i>	<i>c. Lyciothamnus</i> <i>Endl.</i>
<i>Nycteria</i> <i>Vent.</i>	3864. <i>Acnistus</i> <i>Schott.</i>
<i>Androcera</i> <i>Nutt.</i>	

Subordo II. Rectembryac. *Embryonis* recti cotyledones foliaceae, radícula infera.

TRIBUS V. CESTRINEAE. *Bacca* bilocularis.

GENERA.

3865. <i>Cestrum</i> <i>Linn.</i>	3867. <i>Habrothamnus</i> <i>Endl.</i>
3866. <i>Dunalia</i> <i>H. B. K.</i>	<i>Meyenia</i> <i>Schlecht.</i>
<i>Dierbachia</i> <i>Spreng.</i>	*
	3867 ¹ . <i>Acocanthera</i> <i>G. Don.</i>

TRIBUS VI. VESTIEAE. *Capsula* bilocularis.

GENERA.

3868. <i>Vestia</i> <i>Willd.</i>	3869. <i>Sessaea</i> <i>Ruiz et Pav.</i>
<i>Periphragmos</i> <i>Ruiz et Pav.</i>	*
<i>Cantua</i> <i>Juss.</i>	3869 ² . <i>Metternichia</i> <i>Mik.</i>

Genera dubia.

3870. <i>Cotylanthera</i> <i>Blum.</i>	3873. <i>Doraena</i> <i>Thunb.</i>
3871. <i>Isanthera</i> <i>Nees.</i>	3874. <i>Triguera</i> <i>Cav.</i>
3872. <i>Dartus</i> <i>Lour.</i>	3874 ¹ . <i>Stigmatococca</i> <i>Willd.</i>

Affinitas. Solanaceae a reliquis ordinibus Tubifloris, inter quos Hydroleaceis proximae, nullo negotio distinguuntur, corollae aestivatione in plerisque plicata, embryo curvato v. in aliis recto et foliaceo, quibus in singulis fere generibus peculiaris aliquid in flore v. fructu accedit, quod distinctionis obviae signum praebet. Difficilius a Scrophularineis, proximam classem Personatarum exordientibus, certo caractere discriminantur, nam quem vulgo urgent floris in Scrophularineis irregularis, aestivationis imbricatae et embryonis recti characterem, non penitus constantem esse apparet, ita tamen ut generibus paucissimis exceptis, nullum in plerisque de discrimine dubium maneat. Nam singulas Solanacearum tribus percurrentes, missa etiam aestivationis indole et staminum numero, in Rectembryis ea seminis est structura et embryonis conformatio, ut nulla haesitatione de Vestiearum a Scrophularineis distinctione

convincamur, quibus distinctionis signis baccatus fructus in Cestris amplius pondus addit; et inter Curvembryas fructus in aliis baccatus, in aliis operculo circumscissus v. quadrilocularis notas sufficientes praebet; ita ut solae Nicotianeae supersint, in quarum distinctione ad aestivationis et embryonis minutias sit confugiendum, dum in Scrophularineis, praeter Verbascum, Anthocercin et Anthotrochem omnibus, imminutus staminum numerus characterem constantem largitur. Caeterum Solanaceae ad Scrophularineas se habent fere ut Borrageae ad Labiatas, neque tamen ordines sub eadem classe militare, ulterior harum cum Bignoniaceis, Acanthaceis et Orobancheis affinitas, istarum etiam cum Convolvulaceis necessitudo docet.

Geographia. Vasta plantarum familia primariam in regionibus tropicis sedem habet, unde nonnisi exiguus specierum numerus in regiones temperatas et temperate frigiditas utriusque hemisphaerii evagatur, frigidissimas nulla intrat. Ordinis vis, in magna generum naturalium, characteribus et etiam qualitate egregie distinctorum varietate, in una Solani gente residet, nam tanta est specierum unius generis copia, ut numero reliquas coordinatas duplicare superent. Harum ingens in America calidiore numerus, unde major universi ordinis in Novo Continente frequentia. Reliqua genera per utrumque orbem diffusa frequentius tamen in America habitant, alia etiam extra hunc continentem observata nondum fuerunt.

Rectembryae omnes in America habitant, nam Acocantherae capenses (Cestri sp.) omnino dubiae sunt, ad Solaneas fortassis, pone Lycium et Aconitum amandandae. Nulla harum cis cancerum visa, plures trans capricornum nascuntur.

Nicotianearum tribus e generibus americanis componitur, praeter unam *Nicotianam*, cujus paucae species in Asia tropica et subtropica vivunt, una imo in Nova Hollandia trans capricornum habitat. *Daturae* in veteri orbe rarae, *Solantrae* genus mere americanum. *Hyoscyameae*, fructus dehiscencia operculari insignes, omnes gerontogaeae sunt. Inter Solaneas Solanum, Atropa et Lycium genera amphigea, Mandragorae et Withaniae, minoris ponderis characteribus ab Atropis distinctae in regione mediterranea habitant. Reliqua extra Americam non reperiuntur.

Species quasdam inquieto mortalium commercio late per terrarum orbem disseminatas, alias ob utilitatem variam cultura propagatas constat.

Qualitates et usus. Solanacearum virtus e substantiis alkaloidis narcoticis pendet, quae in plerisque variae cum materie acri diversa etiam in diversis speciebus portione nuptae esse solent. In paucis acredo peculiaris indolis praevalet, plures materie extractiva amara largius foetae sunt, quaedam etiam principiis balsameis aethereo-oleosis gaudent. Fructus plurimarum venenati, aliarum admodum acres, nonnullarum, acidis in mucro copioso substantias acres et narcoticas vincentibus, edules sunt. In seminibus oleum pingue residet. Radicum tuberosae propagines, quae in paucissimis speciebus reperiuntur, amylo scitent, ingentis utilitatis.

Inter remedia narcotica *Hyoscyamus*, *Stramonium* et *Belladonna* dignitate eminent.

Hyoscyamus niger Linn. (Bilsenkraut, *ὑοσνύαμος*, quia innocue a suis voratur, *γερονίτι* Neogr. *Bandsch* Arab. *σαφθώ* Aegypt. i. e. caput tentans) herba biennis, in Europae fere totius ruderatis obvia, nullibi longe ab hominum consortio remota, ad aspectu ingrata, tactu viscosa, sapore subamara, salsa et nauseosa, odore gravis virtutem vehementius narcoticam substantiae alkaloidae peculiaris indolis (*Hyoscyaminae*), crystallos acufornes, sericeo-nitentes, in stellae formam positae formanti debet, quae in omnibus plantae biennis, imprimis ante florum expansionem collectae, partibus reperitur, in seminibus autem oleo pingui admixta est, in planta annua frustra a chemicis quaesita. Plantae folia et semina in medicorum nostratum penu sunt. *Hyoscyamum album* Linn., *Hyoscyamum aureum* Linn. et *Hyoscyamum reticulatum* Linn., species in Europa australi indigenas et probe a veteribus distinctas, virtute

minores perhibent. *Hyoscyami physaloidis* Linn. in Sibiria nascentis major dignatio, et frequens, apud illos populos opiati loco usus.

Daturam Stramonium Linn. (Stechappel), herbam veteribus ignoratam, nunc in fimetis, hortorum rejectamentis, et locis circa pagos squalidis ubique vulgarem, duratione annuam, foliis tetram, flore superbam, fructu horridam, odore ingrati, sapore nauseosam, medio aevo ex Asiae penetralibus ad nos migrasse constat, a Zingaris vagantibus disseminatam. Vis narcotica vehementis, e substantia alkaloidea (*Daturina*), in partibus herbaceis et copiosius in seminibus reperta, crystallos decolores, irregulariter prismaticas, nitentes formante repetenda. *Datura Tatula* Linn. (τάρουλα Neogr.) per regionem mediterraneam hodie dispersa, etiam in Americam (ubi Niungue dicitur) propagata est. *Daturae Metel* Linn. major virtus; hujus semina opiatis Orientalium offis admixtae esse solent. *Nuces Metellae* a plerisque cum Strychni Nucis vomicae seminibus confusae. *Datura* (*Bragmansia*) *sanguinea* Ruiz et Pav. (vulgo Bovochevo) apud Peruanos monticola nascitur. Incolae e fructibus hujus plantae potum parant, *Tonga* nuncupatum, qui dilutus somnum affert, spissior furorem excitat, qui aqua frigida affatim hausta sedatur. Vates Templi Solis in urbis Sagamozae, oraculo a Bochica instituto, mandabat grana *Daturae*, quemadmodum id de vate delphica nonnulli perhibent. Qui sepulchra subterranea (Guacus), divitas occultantia, investigant, animum absconditum conscium his seminibus reddere satagunt.

Atropa Belladonna Linn. (Solanum furiosum s. Iethale Offic. Tolkirsehe), perennis herba, fruticem inter sylvestris umbrae virgulta mentitur, foliis mollis, flore lurida, fructu cerasiformi subdola, odore temulenta, sapore cum aliqua acreidine amara. Principium efficacis narcoticum in foliis et radice residens alkaloidea substantia (*Atropina*) est, amorpha, difficilius prismatum sericeo-intentum acervos formans. *Scopolina atropoides* Schult., planta in Europa orientali non ubique obvia, characteribus *Hyoscyamo* proxima, facie et viribus *Atropae* imprimis accedit. *Mandragorae* (vulgo Allraun) in Europa australi nascuntur duplici saltem specie, *Atropae* ex asse affines, apud veteres ob virtutem sopientem et in rebus amatoriis efficaciam famigeratae. Radix fusiformis in ramos aliquot fissa, et quae a veteribus, distinctione inter illos vulgari, de mare et femina, sive de duplici plantae specie tradita fuisse, ad fabulas de homunculo et homuncula e *Mandragorae* herba pro radice pendulis translata fuerunt. In nostros dies durant, et ab antiquitatum curiosis custodiuntur rudis figurae, e *Bryoniae* v. *Arundinis* radicibus sculptae, medio aevo a circulatoribus pro *Mandragorarum* radicibus venditae. *Himeranthi* et *Jaborosae* baccae ad inducendum furorem amatorium Americanos uti, constat. Similis *Physalidum* virtus a nonnullis creditur. *Physalis Alkekengi* Linn. (vulgo Judenkirsehe) in Europa media et australi locis imprimis post culturam ab homine derelictae nascitur. Baccae intra grandem calycem, intus visco amaro madidum, eclatae acidulo-dulces (*Baccae Alkekengi* s. *Halicacabi*), urinam movent. Major *Physalidis somniferae* Linn. in Europa australi et Oriente indigenae fama est, plantae subnarcoticae et vehementius diureticae. *Physalis peruviana* Linn. late per regiones tropicas et subtropicas disseminata est. Baccae odoratae, sapide acidulo-dulces, crudae et saccharo conditae eduntur, etiam in phlitis famosae. *Nicotianae* in hauriendo fumo et sorbendo naribus pulvere ingens usus est, more ex America per terrarum orbem diffuso. Qui cum Christophoro Colombo ann. 1492. primum ad Americae insulam Cubam advecti sunt, indigent apud feram gentem moris miraculum primi conspexerunt, plantae folia arida in integrum folium cylindri forma convoluta (Tabaco tubulos vocitabant), ac inde una parte accensa et altera ori inducta, attracto spiritu et exhalato rursus fumo assiduam nebulam spargentia. Qui deinde reseratis a Columbi adactis ingenio novi orbis claustris ad diversas Americae insulas et ipsa continentis litora appulerunt, eundem ubique apud incolas morem obviam habuere, multa tamen varietate, ita ut alii ejusmodi tubulorum fumum ore suggerent, alii naribus haurirent, nonnulli fistulis e ligni frusto v. ex argilla factis et herba con-

cisa farctis uterentur, contriti folii pulverem naribus traherent vel integra ori ingesta continuo manderent, et sacrificuli ad animum in futuris rebus praesagiendis inspirandum isto uterentur pharmaco, plantae autem cultura ubique in hortis et agris exerceretur. Herbae, Americanis ob virtutem sedantem etiam inter diversarum passionum remedia laudatae, notitia primum ad Lusitanos, serius aliquantum ad Anglos translata, mox per omnem Europam propagata, brevi per universum terrarum orbem cucurrit, ita ut inauditum morem hauriendi fumum et sorbendi naribus pulverem, primo ad sedandos varii generis morbos introductum, mox inter vitae delicias et quotidiani usus necessitates plerisque habitum, non recens inventum et ex alieno orbe translatum, sed humano generi congenitum quis crederet. Joannes Nicot Olisiponae Galliarum regis legatus, cuius nomen ad plantam translatum est, herbam salutarem ann. 1560. primus in Gallias attulit, magnis Panaceae encomiis celebratam, ad Anglos Wallerus Raleigh ejusque socii morem e Virginia advexerunt, mox ita apud insulanos illos, imprimis elegantiores et aulicos divulgatum, ut Jacobus I., doctissimus ille Britanniarum rex, jam anno 1619. conquereretur: eo esse deventum, ut vix hospitem sine Tabaco dapsile exceptum quis putet; sine Tabaco nec medicina ulla sit valida, nec sodalium suave, tolerabiliorem tamen fore morem, si penes mares solos mansisset insania, nunc autem etiam uxoribus incumbere necessitatem depravandi anhelitus, ut olentes maritos similitudine foetoris sustinere valeant. Ad Turcas Tabaci usum a Christianis fuisse propagatum satis constat; sitne apud Persas et Sinas mos indigenus v. e longinquo advectus et demum ad domesticas apud illas gentes Nicotianae species translatus, in ambiguo relinquimus, rem altioris indaginis. Herbae cultura per universum fere terrarum orbem, ingenti reipublicae luero exercetur, mercis juxta climatis et speciei satae diversitatem varia dignatione. Nicotianae foliis etiam medicantur; haec membranas et organa cellulosa stimulo drastico afficiunt et vi narcotica in nervos agunt, virtute ut in reliquis Solanaceis a substantia alcaloidea peculiaris indolis pendente. *Nicotina* substantia est fluida, aqueo-pellucida, modice flavens, difficillime in lamellulas crystallinas, citissime rursus deliquescentes coalescens, vehementissime narcotica, atque a venenis reliquarum Solanacearum in eo diversa, quod oculi pupillam aliquantulum contrahat, nec ut illa manifeste dilatet. Peculiaris Tabaci indoles minus ab hac materie alcaloidea derivanda videtur, sed potius ab alia substantia crystallina acris et volatili (*Nicotianina*) pendet.

Alterum Solanacearum genus *Capsicum* est, cuius usus per terrarum orbem obtinet, ad nos ex America advectus, apud Asiae populos indigeni ut videtur moris. In arida Capsicorum bacca resinae balsamicae acris species (*Capsicina*) residet, quae aromatum acrium in modum in tractu intestinali irritationem provocat, nervos abdominales excitantem, majori dosi vomitum, alvum laxam, ventriculi inflammationem causat, omnes denique veneni acris effectus exserit, virtutis narcoticae nec minimo documento. Usus fructuum *Capsici* apud Americanos et Indos frequens est, condimenti acris, in modum Piperis, loco, rarior in Europa obtinet, etiam ad Nigritas ex America propagatus. *Capsicum annuum* Linn. (Tchili) nunc per orbem terrarum diffusum est, in Europae australioris hortis culinariis *Piperis hispanici* et *turcici* titulo (vulgo Paprika) satum. Multa specierum varietas, et difficilis varietatum discriminatio. Principium narcoticum in speciebus quibusdam americanis evolveri perhibent. Peruanos fructibus *Capsici* ejusdam (*Capsici toxicarii* Popp.) cum aliis vegetabilibus permixtis ad imbuendos sagittarum mucrones uti, relatum est.

Lycopersici (Tomate Peruan., vulgo Paradiesapfel, Pomme d'amour) bacciae acido, mucro et saccharo foetae inter cibaria notissima; herba americana est, nunc per Europam et Asiam propagata. Vetus est baccarum *Solanis Melongena* Linn. (S. esculenti Dun.) et *Solanis ovigori* Dun., specierum in Asia tropica indigenarum, usus, quae in Europa mediterranea passim satae, et ad Americanos transvectae, in Novo orbe hodie efferatae vegetant. Peruanum com-

plurium indigenarum baccas in deliciis habent, ex his *Solanum muricatum* Ait. (Peppo v. Peppino de la tierra) et *Solanum quitoense* Lam. (Naranjitas de Quito) in hortis colunt, *Solani nemorensis* Dun. fructus (Rocotilo de Monte) in sylvis legunt. Plurimarum baccae virosae sunt. *Solanum nigrum* Linn. in ruderatis et locis cultis Europae totius vulgaris nascitur, herba indecora, foetore nauseosa, sapore amaro-salsa, virtute narcotica. In omnibus plantae partibus, imprimis tamen in fructu substantia alcaloidea (*Solanina*) residet, crystallos acufornes, breves formans, vehementius emetica, serius etiam effectum narcoticum exerens. Virus omnibus naturalis generis speciebus inesse verisimile est, in plerisque acidi alicujus praesentia vel mucii copia temperatum. In *Solani Dulcamara* Linn., plantae scandentis, inter plantarum nostratium virgulta non indecorae, sed tristis, caulibus, quae ineunte vere et autumno sero in medicorum usum colliguntur, substantia alcaloidea cum materie peculiari saporis initio amari, deinde dulcis, subacris nupta reperitur. *Solani tuberosi* Linn. (Papa) natalis sedes in Cordillerarum peruanarum et chilensium tractu; herba ab antiquissimis temporibus late per Americam occidentalem diffusa, caulibus subterraneis tuberiformibus immensae utilitatis. Culturam ejus per terrarum orbem hodie exerceri quis nescit? Solani tubera amylo copioso foeta optimum benigni numinis donum, dapes grata diviti, pauperi panis. Innocuus, si corticem demis, tuborum usus, nascentes gemmae virus solaninum continent. Herba Hyoseyami virtutem aemulatur.

Solani Pseudoquina St. Hil. (Quina), arbusculae brasiliensis, cortex admodum amarus, febrifugus, inter Cinchonae succedanea numeratur.

* **Desfontainae.** *Frutices* peruani, non satis noti et affinitatis penitus dubiae, ramis oppositis, foliis oppositis, petiolatis, coriaceis, spinoso-dentatis, petiolis cum ramo articulatis, exstipulatis. *Flores* perfecti, regulares, axillares et terminales, solitarii, pedunculati, pedunculi bibracteolati. *Calyx* liber, quinquepartitus, persistens, laciniis lanceolatis, erectis. *Corollae* receptaculo inserta, tubulosa, subcartilaginea, tubo coccineo, calycem duplo superante, nervoso, nervis per medias limbi lutei, patentis, aequaliter quinquepartiti laciniis ovatas, aestivatione imbricatas decurrentibus. *Stamina* 5, corollae fauci inserta, ejusdem laciniis alterna, inclusa; filamenta brevissima, complanata, antherae biloculares, lanceolatae, longitudinaliter dehiscentes. *Germen* globosum, uniloculare (?), trophospermiis parietalibus quinque, septiformibus, latere utroque gemmulas numerosas gerentibus, margine interiore nudis. *Gemmulae* horizontales, anatropae. *Stylus* terminalis, filiformis; *stigma* capitatum. *Bacca* globosa, unilocularis, trophospermiis parietalibus. *Semina* plurima, angulata, integumento coriaceo, hinc rhaphe prominula percursa. *Embryo* in basi albuminis dense carnosii copiosi prope hilum minimus, subglobosus, cotyledonibus brevissimis, radícula crassa.

GENUS UNICUM.

3875. Desfontainia Ruiz et Pav.

Linkia Pers.

Bevania Bridg.

Observatio. Folia fere Illicis, admodum amara.

* **Retziaceae.** *Frutices* capenses, foliis alternis v. verticillatis, confertis, lanceolato-linearibus, rigidis, integerrimis. *Flores* perfecti, regulares in supremorum foliorum axillis solitarii, sessiles, bracteis carinatis stipati. *Calyx* tubulosus, quinquefidus, laciniis lanceolatis, inaequalibus. *Corolla* receptaculo inserta, tubulosa, tubo calycem longe superante, limbi quinquepartiti laciniis brevibus, lanceolatis, aestivatione imbricatis, *Stamina* 5, corollae fauci inserta, ejusdem laciniis alterna; filamentis brevissimis, antheris semiexsertis,

bilocularibus, sagittatis, longitudinaliter dehiscentibus. *Germen* biloculare. *Gemmulae* in loculis paucae, medio dissepimento insertae (!) *Stylus* terminalis, filiformis, simplex, subexsertus; *stigma* obsolete bilobum. *Capsula* compressa, bilocularis, bisulca, bivalvis. *Semina* subdefinita. *Embryo* intra albumen carnosum teretiusculus, rectus.

GENERA.

3876. *Retzia* Thunb.

3877. *Lonchostoma* Wikstr.

Classis XXXVII. Personatae.

Herbae, frutices v. arbores, succo aqueo; *foliis* oppositis, alternis v. verticillatis, simplicibus v. rariis compositis, palmatis v. pinnatis, nonnunquam abortivis, squamaeformibus, exstipulatis, *calyce* libero v. cum germine connato, *corolla* receptaculo v. calyci inserta, gamopetala, limbo plerumque irregulari, bilabiato, *staminibus* corollae tubo insertis ejusdem lobis plerumque paucioribus, *germine* diphylo, uni-biloculari, *gemma* plurimis, anatropis v. amphitropis, *fructu* capsulari v. rariis baccato, *embryone* intra albumen homotropo v. rariis exalbuminoso.

Ordo CXLIX. Scrophularineae.

Herbae v. suffrutices, rariis *arbusculae*, caule ramisque teretibus enodibus, v. tetragonis, nodosis. *Folia* alterna, opposita v. verticillata, simplicia, integra v. incisa aut pinnatipartita, sessilia v. petiolata, interdum in caulem decurrentia, exstipulata. *Flores* perfecti, irregulares, rarissime regulares, axillares v. racemosi, rariis spicati, pedunculis oppositis v. alternis, nunc simplicibus, unifloris, nudis v. bracteolatis, nunc multifloris, dichotome cymosis. *Calyx* liber, persistens, penta-tetramerus, foliolis liberis v. varie coalitis, postico duobus anticis, lateralia superantibus, majore. *Corolla* receptaculo inserta, gamopetala, rarissime regularis v. subregularis, campanulata v. rotata, plerumque irregularis bilabiata v. personata, tubo basi aequali v. saccato aut calcarato, limbi labio superiore bi- inferiore trilobo, lobis per aestivationem imbricatis. *Stamina* corollae tubo inserta, saepissime quatuor didynama, quinto postico ananthero v. penitus obsoleto, rarissime aequae fertili, sed vix non semper minore, interdum nonnisi duo, lateralibus v. anticis suppressis. *Filamenta* simplicia v. basi dente aut appendiculo aucta, erecta v. adscendentia. *Antherae* biloculares, loculis parallelis v. divaricatis, saepe confluentibus, v. dimidiatae uniloculares, longitudinaliter dehiscentibus.